

#69
 MAI
 2003
 0322
 57,-

0230641024075

38005

mann

DOKUMENTAR

HOOIGANS

Blodet flyter igjen

DINGLER I KJØTTKROKER

manns Knut Folkestad
debuterer som fakir

INTELLIGENT LIV I HESSDALEN?

På UFO-jakt med
tyske journalister

KRIMINELL HIPHOP

MISLYKKET SJEKING

DE DUMMESTE DOMMERTABBENE

KÅT MANN MED RØDE STRØMPER

Kjetil Rolness forsvarer
menns pornosyn

VALSER
OVER WIEN

ØL I MATEN

STRAM INN
MAGEN

KATE

HUDSON

KASTER HÅNDKLEET

bc 407 05

PLUSS:

KELLY HU · EQUICEZ · VW BEETLE CABRIOLET · MARTIN L. GORE · COCKTAILSESONG · BRUSMASKIN
VÅRMOTE · SAM ROCKWELL · SYKKELAKROBATIKK · BLI EN BRYLLUPSELSKER · J.LINDBERG

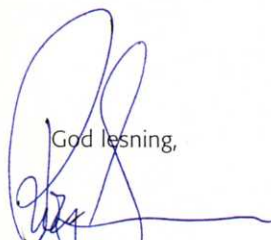

«Nachspiel er nå en saga blott,
og av kvinnfolk har jeg fått nok.»

Et nytt og bedre liv!

I morgen skal jeg begynne på et nytt og bedre liv,
tror jeg.
Jeg skal aldri mer drikke øl og vodka som vann,
tror jeg.
Jeg skal aldri mer være den siste som går hjem,
og jeg skal fra nå av huske hvordan jeg havnet i min seng,
tror jeg.
Nachspiel er nå en saga blott,
og av kvinnfolk har jeg fått nok,
tror jeg.
Aldri mer skal jeg snakke høyt, om ting jeg aldri har forstått,
og ei heller skyte av ting som jeg aldri burde ha begått,
tror jeg.
Jeg skal spise sunt og godt,
og i den grad jeg kan ta vare på min kropp,
tror jeg.
Ja, i morgen skal jeg som sagt begynne på et nytt og bedre liv,
tror jeg.
Jeg skal aldri mer svikte venner,
og late som om jeg ingen andre trenger,
tror jeg.
Men i dag får det være,
for jeg er varm og klam,
og da hjelper det best med et glass øl,
muligens også en dram,
tror jeg.

FRITT ETTER JAKOB SANDES ETTER EIN RANGEL

God lesning,

 Roger Grøndalen
 Sjefredaktør

Roger Grøndalen, sjefredaktør
 roger@mann.no
 Robin K. Lund, art director
 robin@mann.no
 Katrine Strøm, journalist
 katrine@mann.no
 Morten Sørdal, journalist
 morten@mann.no

Skrivere i dette nummeret

Morten Abrahamson, Tom Erik Andersen, Sverre Ole Drønen, Kai Fegri, Knut Folkestad, Knut Eirik Gilhuus, Nils Vermund Gjerstad, Wiggo Grøndalen, Frode Haugen, John Ødegård Jensen, Kjetil Johansen, Johanna Juntunen, Tor Milde, Morten Norby, Asbjørn Slettemark, Thomas Strzelecki, Geir Svardal, Kristin Winsents

Fotografer i dette nummeret

Rune Bendiksen, Simen Berg, Ivan Brody, Knut Bry, Dana Fineman, Knut Folkestad, George Lange, David Longstreath, L-P Lorentz, Håkon Messel, Morten Norby, Nina Skaugvoll, Heloise Rosing, Birgitte Aasen

Illustratører i dette nummeret

Martin Kellerman, Frode Øverli

Stylisten i dette nummeret

Jonas Larsson

Forsidefoto

George Lange/Corbis Outline/Scanpix

Henvelser til redaksjonen

Mann
 0441 Oslo
 Telefon: 22 58 50 00, telefaks: 22 58 59 59
 Besøksadresse:
 Gullhaugveien 1, 0483 Oslo

Tore Sannum, forlagsdirektør

Telefon: 22 58 50 52
 e-post: tore.sannum@hm-media.no

Anne Kari Gylder Balke, salgs- og markedsjef

Telefon: 22 58 57 41, mobil: 957 93 131
 Telefaks: 22 58 55 99, e-post:
 anne-kari.balke@hm-media.no

Annonsebestilling og materiell

Olaug Gaarder
 Telefon: 22 58 55 12, telefaks: 22 58 05 66,
 e-post: olaug.gaarder@hm-media.no

Abonnement

Du kan bestille Mann-abonnement på følgende måter:

Telefon: 22 58 59 20
 E-post: abo-mann@hm-media.no
 Internett: www.mann.no
 Adresse: Mann, Kundeservice, 0441 Oslo
 Pris helårsabonnement (11 utgaver), kr 484,-
 Pris halvårsabonnement (6 utgaver), kr 264,-

Trykk

Artko AS, Oslo

Utgivelse av stoff i bladets publikasjoner skjer bare i henhold til våre generelle vilkår for rettigheter til stoff. Dette gjelder både for stoff som honoreres og for stoff som ikke honoreres. Vi forbeholder oss blant annet retten til å lagre og utgi stoffet i elektronisk form fra vårt redaksjonsarkiv eller andre databaser som vi har avtale med, herunder å utgi stoffet via Internett. Innsendere av stoff kan, etter spesiell avtale med oss, i hvert enkelt tilfelle, reservere seg mot at deres stoff distribueres til bladets kunder fra det elektroniske arkivet. Redaksjonen kan ikke ta ansvar for artikler, bilder og lignende som er sendt inn uten særskilt avtale. Konkurransene i mann er beregnet på personer over 18 år. Mindreårige innsendere vil bli diskvalifisert dersom premiers art tiber at vinneren bør være en myndig person.

mann er et blad fra

 HJEMMET MORTENSEN

ER DET ET LYS? ER DET EN UFO? NEI, DET ER...

...Hessdalen, bygda som i over 20 år har vært hjemsoekt av uforklarlige flygende objekter. Vi dro for å se lyset.
Tekst: MORTEN SØRDAL, foto: BIRGITTE ARSEN

– Tror du vi får se noe, sier fotografen.

– Jeg vet ikke, men det hadde vært ufattelig fett.

– Hvis vi ser noe, tror jeg neppe jeg klarer å ta bilder av det. Jeg tror at alt jeg klarer å gjøre, er å se, sier fotografen.

DEN NOE TILÅRSKOMNE bussen humper av gårde fra Røros og med retning Trondheim. Vi stopper på små og enda mindre steder som Orvos, Glåmos, Kroken, Rugldalen, Ratvollen og alle de andre plassene du ikke har hørt om. Et stykke nede i Gauldalen passerer vi avkjørselen til Reitan stasjon, og like etter skiltet som sier «UFO senter» til høyre. Vi er ved veis ende, så godt som i alle fall: Ålen, kommunesenteret i Holtålen kommune og nærmeste tettsted til landets eneste dal med egen målestasjon for Uidentifiserte Flygende Objekter.

DET ER ROLIGE tider i Gauldalen. Så rolige tider at selv NSB knapt nok gidder å slite seg opp dalføret med utrangerte togsett og pulver-

kaffe på termos. Noe som etter alle solemerker å dømme tyder på at Løvebakkens bevilgende hender for lengst er foldet hva angår gruveområdet som en gang forsynte staten med kobber og millioner av kroner. Men selv om det er mørke tider for gruvebransjen, har vi en misjon. Vi er på jakt etter lyset, vi er på UFO-jakt og hvor drar man da, om ikke til Hessdalen? Den lille bygda som ligger en krokete avstikker oppi dalsiden fra riksvei 30, tre mil nordvest for Røros. Bygda som fra årsskiftet 1981/82 var gjenstand for søkelyset til et samlet mediekorps på grunn av andre underlige søkelys folk observerte i hopetall. Bygda med øke- navn som UFO-bygda og Hasjdalen, og som fikk beskyldninger om inn- avl slengt etter seg.

– DEN GANG BLE man ledd av, og vi ble beskyldt for det meste. Men lokalbefolkningen var ikke med på mobbingen, og med boomen fra 1982 til 1984 så også andre lysene. På det meste ble det gjort omkring 20 observasjoner i uka. Nå ligger det på omtrent 20 i måneden, og

bare i forrige uke ble to nye tilfeller innrapportert, sier Thor Stuedal, næringssjef i Holtålen kommune. Det er en stund siden nå, at busslast på busslast kom valfartende for å se lyset. Siden idrettslaget satte opp pølsebod og solgte Flux-soda til lokale og langveisfarende skuelystne. Og det er en stund siden kommunestyret i Holtålen enstemmig vedtok økt satsning på UFO-turismen.

– Folk blir paralysert av synet, så det finnes absolutt en grobunn for turisme. Men vi er ikke interessert i amerikanske tilstander med glorifisering og masseproduksjon av små grønne menn. Turisme og forskning må fungere sammen, sier Eva Nordfjell, reiselivskonsulent i Holtålen kommune.

SÅ LANGT SER det heller ikke ut til å være problemet, for pengene sitter ikke løst i UFO-bransjen. Investorene vil se resultater, og fremdeles sliter ålbyggen med å bli tatt seriøst. Sommeren 2002 åpnet likevel Norsk ufo-senter i Ålen. Med karbonadesmørbrød à la Big Bang

Hessdalen

og Sol-omelett på menyen i første etasje, og et utenomjordisk opplevelsessenter i underetasjen, søker de å gi en forklaring på Hessdalsfenomenet.

– Jeg vet ikke hva jeg skal svare når folk spør meg om jeg tror på dette. Det spørsmålet er vi ferdig med for lenge siden her. Det er mange som søker informasjon omkring fenomenet, spesielt på Internett. Bare på hjemmesiden til Project Hessdalen registreres det daglig opp mot 16 000 treff, sier Nordfjell.

Project Hessdalen ble stiftet 3. juni 1983. Etter nesten to år med observasjoner, men uten interesse fra offentlige instanser, startet en privat gruppe sine egne målinger av fenomenet. Målet var å samle nok informasjon til å kartlegge hva det var som egentlig viste seg i lys form på Hessdalens himmel. Over 20 år etter er Hessdalsfenomenet fremdeles et mysterium.

– Jo mer vi studerer fenomenet, dess mer mystisk blir det, sier Erling Strand.

STRAND VAR MED på å starte Project Hessdalen i 1983, og han startet også det nye prosjektet med samme navn ti år senere. I dag drives prosjektet fra Høskolen i Østfold hvor Strand er hogskolelektor ved avdelingen for informatikk og automatisering, og hvor flere av studentene arbeider med å videreutvikle den automatiske målestasjonen. En blå container utstyrt med fire kamera, radar, magnetometer, værstasjon, pc og videoopptakere. Siden 1998 har den vært plassert på østsiden av Hessdalen hvor den står og registrerer Uidentifiserte Flygende Objekter.

– Vi prøver å unngå det uttrykket, folk tenker bare på en ting når de hører om UFO. Jeg bruker heller lysfenomen, sier Strand.

– Hva tror du det er?

– Jeg vil ikke binde meg til én teori før vi har grunnlag nok til det. Da kan man lett bli for opphengt i den ene teorien og dermed overse detaljer som motsier «den teorien». Mange vil nok trekke en konklusjon i retning av at det er en form for liv på bakgrunn av den tilsynelatende intelligente responsen.

– ???

– Som at når vi setter på motlys, for eksempel retter en laser mot lyskilden, så oppfører den seg annerledes. Og straks motlyset slås av, går lyskilden tilbake til opprinnelig form. Spørsmålet er om dette er intelligent oppførsel, eller bare normal respons fra noe naturlig som vi ennå ikke vet hva er, sier Strand.

TEORIEN ER MANGE, observasjonene er flere. Noen har sett en avlang metallisk gjenstand, omtrent som et brød, med trekantete lys i begge

A small valley in Norway with many sightings of «strange lights». Norsk ufo-senter, Alen.

Norge har både elg-safari, hval-safari, snøscooter-safari og safari-Ari, men fremdeles ingen UFO-safari. Her prøver en gjeng tyske journalister hvordan det er å være ufoturist i Hessdalen.

ender. Andre har sett store, runde, røde lyskuler, og atter andre har sett lysende sigarer forsvinne opp i verdensrommet. Og noen har bare sett lyset.

– En ting er sikkert: Det er mye energi til stede. Når lyset er så sterkt at det kan lyse opp en stor del av dalen et par timer, omtrent som en lyspære, da er spørsmålet: Hvor kommer all denne energien fra. Kanskje står vi overfor vår nye energikilde, sier Strand der vi sitter inne på ufo-senterets Café Luna og venter på mørkere tider.

– De fleste observasjonene er gjort etter mørkets frembrudd, naturlig nok. Ellers opptrer fenomenene under svært variable forhold, både når det gjelder type fenomen, under hvilke forhold, og når og hvor de viser seg. Det eneste som virker felles, er plassen Hessdalen, sier Strand og viser oss kjellerutstillingen på Norsk ufo-senter. Det er fort gjort. Plansjer og bilder og filmmateriale forsøker fåfengt å vise oss sannheten om Hessdalsfenomenet. Vi ser de typisk grovkornete bildene, leser de utrolige historiene og hører dalførets innbyggere fortelle

om lydløse lysfenomen som gir en overveldende følelse av ensomhet. Men uten å overbevise.

FOR SANNHETEN er der ute, i den 12 kilometer lange trange dalen, og det er dit vi skal. Og, som i en skjebnens ironi(?), skurrer Åge Aleksandersens «det e din dag i dag» ut over langbølgen der vi snirkler oss opp dalsiden. Foran oss har vi en busslast med tyske journalister, alle på jakt etter noe å skrive hjem om. Om Hurtigruter, UFO und die exotischen Norweger mit den fantastischen Elchen.

– HOW BIG IST das UFO, spør den ene tyskeren.

– Den ene var omtrent som en sigar på 15 til 20 meter. I over 20 år har jeg sett disse lysene, til sammen har det blitt 61 tilfeller. Jeg tror det er et eller annet vesen som styrer dette, jeg vet bare ikke hva. Det er det Erling skal finne ut, sier Bjarne Lillevolden. Etter å ha besøkt målestasjonen per snøscooter, trakteres de nå med kaffe og vafler, wienerbrød og Bjarne Lillevoldens historier rundt

ildstedet i lavvoen oppe på kjølen, akkurat der Hessdalen begynner. En lavvo beregnet på nettopp dette, ufoturister som samles rundt bålet for å høre lokalbefolkningens beretninger om uforklarlige lysende objekter.

– Det har hjulpet mye at folk som Bjarne har stått frem og fortalt sine historier. Under oppstarten av målestasjonen i 1984 fikk vi hjelp av Forsvaret, men på grunn av nedskjæringer ble det samarbeidet avsluttet. Også UFO-Sverige deltok i den tidlige etableringen, sier Erling Strand.

– Hva med det norske forskningsmiljøet?

– Noen er interessert, men på privat grunnlag. Fra institusjoner som for eksempel Sintef finnes det ingen offisiell interesse. Faktisk har det vært lettere å få til samarbeid med utenlandske forskningsmiljø. Der eksisterer ikke Janteloven i like stor grad som her til lands, og jeg har inntrykk av at miljøet for ukonvensjonell forskning er bedre internasjonalt.

Spesielt italienske forskere har sett seg behag i de underlige lysfeno-

menene vi står og venter på i en kald marsnatt. Det er i den mørke årstiden at lyset er på det sterkeste, men måneden med flest observasjoner er september.

– DEN KANSKJE MEST skremmende hendelsen skjedde for et par år siden. To gutter var på isfiske da de plutselig så et lys oppe i lia. De trodde først det var en scooter som kom kjørende, men ingen lyd var å høre. Plutselig sto de badet i en lyskjegle, og kilden svevet lydløst over hodet på dem. Like etter var den borte. Når du hører slike historier, da blir du både varm og kald. Næringsjef Thor Stuedal sier det som om det skulle være det mest naturlige i verden. Klokken nærmer seg midnattstimen, og vi har parkert i nedkjørselen til et av småbrukene som sprer seg ut over vestsiden av den trange dalen. Herifra har vi panoramautsikt, ikke så mye som ei døgnvill ildflue kan stikke seg unna. Langt mindre høytsvevende og uforklarlige flygende objekter.

– Jeg har også sett lyset. Ikke mye, men jeg har sett det. Første gangen var på midten av 90-tallet. Jeg kom

Erling Strand har vært involvert i Project Hessdalen siden 1983. Containeren utgjør målestasjonen Strand håper skal bidra til å løse mysteriet Hessdalsfenomenet.

kjørende og så et lys komme mot meg. Først trodde jeg det var et helikopter, det kunne ha vært et par hundre meter over hodet på meg. Jeg stoppet bilen, veivde opp ruten, men ikke en lyd kunne høres. Lyskulen fortsatte opp langs dal-siden og forsvant, sier Stuedal.

SIST SOMMER REISTE Stuedal og Strand til USA med noen av film- og fotoopptakene i kofferten. Håpet var å få pengesterke og UFO-interesserte amerikanere med på den videre driften av målestasjonen. Interessen for Hessdalsfenomenet var stor, og det så lenge ut til å bringe penger i kassen. Men så kom den store it-nedturen og lokket på brødboksen ble smekket igjen. – Vi håper å kunne bygge ut målestasjonen, kanskje også med et observasjonstårn, og jeg vet at det er forskere som kunne tenkt seg å drive med dette på heltid. Men aller først må midlene skaffes, og det har ikke vært enkelt så langt, sier Strand.

– Uten målestasjonen har det ikke vært så mye å gjøre ut av dette. For det store lyset er virkelig spektaku-

lært. Likevel skal vi være ganske heldige om vi ser noe i kveld. Jeg har selv stått her klar med kamera, men uten hell, sier Thor Stuedal mens fotografen forsøker å stille skarpt med polvotter og scooterdress.

– Det er for lite lys, dette går ikke. Kanskje like greit om det ikke dukker opp noe, men tenk om vi bare kunne sett et lite glimt. Så hadde i hvert fall jeg fått se lyset, sier fotografen.

KLOKKEN PASSERER MIDNATT og det hjelper ikke uansett hvor mye vi prøver å se, Hessdalens himmel er og forblir et sort hull denne natten. Beretningene vi har hørt kunne vært spøkelseshistorier, episoder fra X-files eller ljug fra ende til annen. Men det er bare dagligdagse historier fra Hessdalen, og det eneste vi ser er lyset fra Hessdalen kirke. Og det er ikke det lyset vi er ute etter.

Les mer om Hessdalsfenomenet på: www.hessdalen.org (Project Hessdalen) www.nufos.no (Norsk ufo-senter)

I dag drives Project Hessdalen fra Høgskolen i Østfold. Målet er å bygge ut målestasjonen med et observasjonstårn, og å kunne forske på fenomenet på heltid.

Forundrer forskere

– Per i dag går det over min kunnskap som fysiker hvor all denne energien kommer fra. Det foreligger en mengde teorier og rapporter, noen snakker til og med om sorte «mikro»-hull, men ingen kan forklare alle sidene ved fenomenet. Og det er forunderlig at det opptrer i Hessdalen med en slik regularitet som det gjør, sier professor Ole Johan Løkberg ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitets (NTNU) institutt for fysikk i Trondheim.

Hvorfor har ikke forskningsmiljøet i Norge satset mer på å finne ut av fenomenet?

– Jeg tror ikke det ville være så populært å komme til Norges forskningsråd og be om penger til å forske på UFO-lignende fenomener i Hessdalen. Fra norsk side er forskningen mye basert på entusiasme og frivillig innsats, og slik tror jeg det må fortsette å være, det er lite nok penger til forskning som det er. Men jeg synes det er synd. Omtrent hver kveld er Hessdalsfenomenet å se på Discovery Channel i form av en «trailer» for observasjoner av ulike fenomen, og slik sett er det nesten skammelig at det ikke er gjort mer for å finne ut hva det egentlig er, sier professor Løkberg.

Hva tror du det kan være?

– Bortsett fra de korte videonuttene og radarobservasjonene som foreligger, finnes det ingen ting konkret – ingen UFO har ramlet ned. Jeg har selv vært mye i distriktet, men uten å ha sett noe til disse fenomenene. Og det til tross for at jeg har hytte i Rugldalen som ligger på andre siden av fjellet. Likevel er det ingen tvil om at fenomenet eksisterer, hundrevis av folk kan ikke ta så feil. Jeg tror det kan ha noe å gjøre med bergartene og det presset de eventuelt utsettes for, men hvorfor denne kombinasjonen skulle være så kraftig i Hessdalen forstår jeg ikke. Muligens kan fenomenet være beslektet med såkalte kulelyn. Dette er også lysfenomener som opptrer, gjerne i forbindelse med tordenvær, i form av bevegende lyskuler. Kulelyn kan gå gjennom både vegger og vinduer, eksplodere og gjøre skade, men heller ikke kulelyn kan i dag forklares med noen akseptert teori, sier professor Løkberg ved NTNU.